

NORDRE FOLLO KOMMUNE
Postboks 3010
1402 SKI

Deres ref: 360_SvarUt_2283824

Vår ref: 2025/157479

Dato: 16.09.2025

Innspill til planforslag for kommuneplanens samfunnsdel

Vi viser til brev om høring av kommuneplanens samfunnsdel (KPS) datert 25. juni 2025.

Mattilsynets rolle

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for planter, helse og velferd hos fisk og dyr, samt mat og drikkevann. Som høringsinstans er det vår oppgave å bidra til å ivareta nasjonale og regionale interesser innenfor våre forvaltningsområder.

Formål

Planforslaget har som hensikt å gi en tydeligere retning, slik at kommunen kan følge opp målene i arbeidet med økonomi- og handlingsplanen, arealdelen av kommuneplanen og annet arbeid. Hovedmålet med denne rulleringen har vært å gjøre samfunnsdelen av kommuneplanen til et tydeligere styringsdokument.

Mattilsynets overordnede forventninger til kommunen

Trygt og tilstrekkelig drikkevann

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) bør inneholde en arealstrategi for arealbruken i kommunen, og den bør være førende for arbeidet med drikkevannshensynet.

Det må settes mål for å sikre at alle har nok og trygt drikkevann, i tråd med drikkevannsforskriften og nasjonale mål for vann og helse. Det er viktig å beskytte eksisterende og fremtidige drikkevannskilder.

Kommunen må ha nok vann til å dekke alle behov i samfunnet, som næringsutvikling, nye boligområder, fritidsbebyggelse og slokkevann.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Forebygging av klimaendringenes påvirkning på vann og avløp, inkludert infrastruktur. Kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) skal ivareta sikkerheten i drikkevannsforsyningen, særlig med hensyn til endret sikkerhetsbilde internasjonalt.

For å sikre god leveringssikkerhet må dere etablere løsninger for alternativ drikkevannsforsyning hvis den ordinære vannforsyningen svikter.

Spredt bebyggelse / Fritidsbebyggelse

Planlegg fortetting i eksisterende områder der det allerede er etablert god infrastruktur for vann og avløp. Kommunen må sette seg mål om å knytte flere til fellesanlegg.

Planter og dyrevelferd

Plantehelse og planteskadegjørere er viktig i landbruks- og miljøpolitikken, spesielt med tanke på bærekraftig ressursforvaltning og forebygging av miljøproblemer.

Våre innspill til samfunnsdelen

Drikkevann og arealstrategi

Samfunnsdelen er viktig for å klargjøre langsiktige arealstrategier. Det er mange hensyn å ta i arealstrategien. For eksempel kan hensynssoner for drikkevann, beitenæring, friluftsliv og kraftproduksjon kreve store arealer, og vi ser at det kan oppstå interessekonflikter. Tidlige og tydelige føringer for hva som skal prioriteres, gir forutsigbarhet og kan gjøre det videre planarbeidet enklere.

Beskyttelse av drikkevannskilder og nedbørsfelt

Kommunens innbyggere må sikres en tilfredsstillende drikkevannsforsyning. Nedbygging av områder rundt drikkevannskilder kan ha svært uheldige konsekvenser. Gjersjøen er drikkevannskilde for befolkningen og næringslivet i Nordre Follo og Ås kommuner. I tillegg er Gjersjøen en viktig og sentral reservevannkilde i Oslofjordsregionen.

Som drikkevannskilde er Gjersjøen under press fra mange faktorer, som utbygging, friluftsliv, transport og veisektoren. Det er derfor svært viktig at kommunen har et bevisst forhold til å ivareta sjøen som drikkevannskilde, og dette må gjenspeiles i kommunens arbeid med arealstrategi.

Området rundt Gjersjøen er svært attraktivt. I gjeldende kommunal plan for areal (KPA) for Nordre Follo kommune ble det, etter innsigelse fra oss, etablert en hensynsone med bestemmelser for å sikre Gjersjøen som drikkevannskilde. Dette var en forutsetning for at vi anså innsigelsen som løst, at kommunen utredet behovet for ytterligere restriksjoner og bestemmelser, blant annet med forbud mot tilrettelegging for bading i de mest sårbare områdene av Gjersjøen. Vi viser til brev datert 23. februar 2023. Mattilsynet legger derfor til grunn at kommunen utreder behovet for ytterligere restriksjoner i nedbørsfeltet oppstrøms vannverkets råvannsinntak.

I kapittel 6.4 i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 (regjeringen.no) står det tydelig følgende:

«Sikring av drikkevannskilder og areal til infrastruktur for vannforsyning og avløp er en viktig del av kommunale planer. Vannforekomster som brukes til vannforsyning, må beskyttes mot forurensning med hensynssoner og tilhørende planbestemmelser. Dette kan også bidra til å redusere behovet for rensing ved produksjon av drikkevann».

Drikkevann og kommunal utvikling

Samfunnssikkerheten er avhengig av en tilfredsstillende drikkevannsforsyning. Vi viser også til de nasjonale forventningene som nevnt over: «Kommunene har ansvar for å sikre at husholdninger og næringsliv har tilgang på tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann. Dette er en forutsetning for god helse og et velfungerende samfunn».

Kommuneplaner og temaplaner

Samfunnssikkerhet og beredskap

Tilgang til rent drikkevann i tilstrekkelige mengder er en del av samfunnssikkerheten. Leveringssikkerhet for tilstrekkelig og trygt drikkevann til enhver tid er en avgjørende forutsetning for folkehelsen, samfunnssikkerheten og en framtidsrettet utvikling for innbyggere og næringsliv. Etablerte løsninger for alternativ drikkevannsforsyning ved svikt i ordinær vannforsyning er et sentralt element for å sikre god leveringssikkerhet.

Kommunen har i mange år jobbet med å finne en løsning for alternativ vannforsyning. Dette arbeidet har ennå ikke ført frem, og vannforsyningen i Nordre Follo er sårbar inntil en løsning er realisert. Arbeidet med alternativ vannforsyning er dyrt og krevende, og dette bør komme tydelig frem i samfunnsdelen.

Beredskapsplan / helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)/ klima

Kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyser skal ivareta sikkerheten i drikkevannsforsyningen, i henhold til nasjonale mål for vann og helse nr. 11.

Dere må også ta høyde for klimaendringer i ROS. Forurensning av drikkevann og bortfall av vann medfører risiko for liv og helse, og kan få store konsekvenser for samfunnet.

Klimaendringer er en av de største truslene mot å kunne levere trygt drikkevann i fremtiden. Grunnvannskilder kan også bli påvirket. Et klima i endring øker også faren for alvorlige hendelser, som for eksempel alvorlig forurensning og smitte av drikkevann, eller bortfall av drikkevann i et større område.

Hovedplan for vannforsyning.

Det er viktig at det vises til gjeldende hovedplan for vannforsyning, avløp og vannmiljø 2022-2029 i KPS, fordi dette gir et strategisk grunnlag for hvordan dette skal sikres og utvikles på lang sikt.

Dere kan sikre en mer helhetlig tilnærming til samfunnsutvikling ved å bruke hovedplanen som grunnlag for å utarbeide kommuneplanens samfunnsdel. Dette tar høyde for både nåværende og fremtidige behov for vann- og avløpstjenester, og gir et bedre grunnlag for å fastsette retningslinjer for arealbruk, investeringer og utvikling. Dette sikrer at planleggingen er i tråd med kommunens langsiktige mål.

Plantehelse og dyrevelferd

Plantehelse

Plantehelse er en viktig del av landbruket og matproduksjonen. Det er viktig å forebygge spredning av planteskadegjørere, særlig med tanke på å ta vare på dyrka mark og norsk matproduksjon. Planteskadegjørere kan påvirke landbruksproduksjonen og naturmangfoldet negativt.

Arealstrategi for dyrevelferd

Når dere planlegger nye utbyggingsområder eller endringer i arealbruk, er det viktig å vurdere hvordan dette kan påvirke naturlige leveområder for fugler og vilt. Nedbygging av viktige områder for dyr kan føre til stress og dårligere levekår for dem. Å ivareta naturområder som viktige habitat, beiteområder og trekkveier kan bidra til god dyrevelferd.

Kantvegetasjon

I regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 står det blant annet at kantsoner langs vassdrag er verdifulle økosystemer.

I tillegg til å beskytte drikkvannkilder mot forurensing, er en intakt kantvegetasjon er viktig for flere av Mattilsynets sektorområder. Kantvegetasjon er viktig for dyrevelferd fordi den gir ly, skjul og mat til mange forskjellige arter. Vegetasjonen langs vassdrag og landbruksområder fungerer som et leveområde og en trekkroute for dyr.

Med hilsen

Mattilsynet, tilsynet

Klaus Fottland
seniorinspektør

Jorunn Aasgaard Grini
avdelingsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS